

METODICKÝ POSTUP

**pre žiadateľov o schválenie operačného
programu a financovanie operačných fondov
organizácií výrobcov a združení organizácií
výrobcov**

Bratislava, júl 2009

OBSAH

1. ÚVOD.....	3
2. DEFINÍCIE A POUŽITÉ POJMY	4
3. OPERAČNÝ PROGRAM.....	6
3. 1 Žiadosť o schválenie operačného programu.....	6
3.1. 1 Prílohy k žiadosti o schválenie operačného programu	7
3. 2 Obsah operačného programu	7
3. 3 Zmeny a doplnenia OP	9
3. 3. 1 Zmeny a doplnenia OP pre nasledujúce roky.....	9
3. 3. 2 Zmeny a doplnky OP v priebehu roka	10
4. OPERAČNÝ FOND	11
4. 1 Príspevky členov	12
4. 2 Platby z operačného fondu	12
5. FINANČNÁ POMOC.....	12
5. 1 Referenčné obdobie	13
6. TYPY PLATIEB	14
6. 1 Zálohová platba	14
6. 2 Štvrťročná platba	15
6. 3 Následná platba	15
7. POLOŽKY PRENÁŠANÉ DO ĎALŠIEHO OBDOBIA.....	15
8. VÝROČNÉ A ZÁVEREČNÉ SPRÁVY	16
9. KONTROLY	16
10. POKUTY.....	17
11. KONTAKT	17
12. PRÍLOHY	18

1. ÚVOD

Spoločná organizácia trhu s ovocím a zeleninou je upravená nariadeniami Európskej únie (ďalej len „EÚ“):

- **nariadenie Rady (ES) č. 1234/2007** z 22. októbra 2007 o vytvorení spoločnej organizácie poľnohospodárskych trhov a o osobitných ustanoveniach pre určité poľnohospodárske výrobky (nariadenie o jednotnej spoločnej organizácii trhov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie (ES) č. 1234/2007“),
- **nariadenie Komisie (ES) č. 1580/2007** z 21. decembra 2007, ktorým sa ustanovujú vykonávacie pravidlá pre nariadenia Rady (ES) č. 2200/96, (ES) č. 2201/96 a (ES) č. 1182/2007 v sektore ovocia a zeleniny v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie (ES) č. 1580/2007“),
- **nariadenie Rady (ES) č. 73/2009** z 19. januára 2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory pre poľnohospodárov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa ustanovujú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 1290/2005, (ES) č. 247/2006, (ES) č. 378/2007 a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1782/2003 (ďalej len „nariadenie (ES) č. 73/2009“),

Uvedené nariadenia je možné nájsť na webovej stránke Úradného vestníka EÚ:

<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/JOIndex.do?ihmlang=sk>

Okrem hore uvedených nariadení na realizáciu a administráciu podpory platia aj nasledovné právne predpisy:

- **zákon č. 491/2001 Z. z.** o organizovaní trhu s vybranými poľnohospodárskymi výrobkami v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 491/2001 Z. z.“),
- **zákon č. 523/2004 Z. z.** o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov,
- **zákon č. 543/2007 Z. z.** o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka (ďalej len „zákon č. 543/2007“),
- **zákon č. 71/1967 Zb.** o správnom konaní (správny poriadok), v znení neskorších predpisov,
- **nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 369/2008** z 10. septembra 2008 o podmienkach vykonávania niektorých opatrení spoločnej organizácie trhu s ovocím a zeleninou (ďalej len „nariadenie vlády SR č. 369/2008“),
- **národná stratégia SR pre operačné programy organizácií výrobcov v sektore ovocia a zeleniny** v znení neskorších predpisov (ďalej len „národná stratégia“) uverejnená na internetovej stránke MP SR dňa 28. januára 2009 - <http://www.land.gov.sk/sk/index.php?navID=2&navID2=2&sID=26&id=973>,

2. DEFINÍCIE A POUŽITÉ POJMY

Operačný program (ďalej len „OP“): je „podnikateľský zámer organizácií výrobcov a združení organizácií výrobcov“ (ďalej len „OV, ZOV“), ktorý stanovuje opatrenia a konkrétne činnosti, ktoré počas troch až piatich rokov vykonáva OV, ZOV pre svojich členov v záujme dosiahnutia rozvoja OV, ZOV a plnenia cieľov ustanovených v nariadeniach EÚ. Ciele OP a podmienky, ktoré musí splniť sú ustanovené v čl. 103c nariadenia (ES) č. 1234/2007. Neoprávnené opatrenia a činnosti sú stanovené v prílohe VIII nariadenia (ES) č. 1580/2007.

Opatrenia OP: je skupina krokov a vykonaných činností a záväzkov, ktoré vedú k dosiahnutiu jedného alebo viacerých cieľov.

Operačný fond (ďalej len „OF“): je účet zriadený OV, ZOV podľa čl. 103b nariadenia (ES) č. 1234/2007. Je vedený na samostatnom bankovom účte vo finančnej inštitúcii v krajine, kde má OV, ZOV hlavné sídlo. Je tvorený z príspevkov členov OV, ZOV, zo zdrojov EÚ (resp. aj z národných zdrojov po splnení podmienok EÚ), pričom sa naň vzťahuje strop podpory. Je využívaný na financovanie OP, vrátane sťahovania výrobkov. Nemôže byť použitý na iné účely alebo finančné transakcie.

Príspevky (odvody) do OF: sú finančné príspevky členov OV, ZOV na účet OF. Pre výrobcov rôznych druhov ovocia a zeleniny môže byť stanovená rôzna výška, ktorá závisí od hodnoty alebo objemu predanej produkcie alebo od participácie na OP. Výška odvodu musí byť stanovená OV tak, aby bolo zaistené, že opatrenia OP budú plnené. Každý člen je povinný odvádzať príspevky do OF a mať možnosť využívať výhody z OF.

Finančná podpora: je finančný príspevok EÚ, ktorého výška je limitovaná nariadeniami Spoločenstva, s maximom 4,1 % z hodnoty predanej produkcie (VMP) za príslušné referenčné obdobie. Toto percento sa môže zvýšiť na 4,6 % z VMP, ak sa prevyšujúce percento (0,5 %) použije výhradne na opatrenia súvisiace s predchádzaním kríz a krízovým riadením. Finančná pomoc sa rovná čiastke finančných príspevkov do OF, alebo 50 % skutočne vynaložených nákladov. Ak spĺňa OP alebo časť programu podmienky v čl. 103d bod 3 nariadenia (ES) č. 1234/2007 sa 50 % skutočne vynaložených nákladov zvýši na 60 %.

Referenčné obdobie: je zvolené OV, ZOV podľa čl. 53 nariadenia (ES) č. 1580/2007. Ide o 12-mesačné obdobie, na základe ktorého sa vypočíta ročný strop pomoci z hodnoty predanej produkcie (VMP) OV, ZOV. Referenčné obdobie zvolí OV, ZOV na základe špecifických vlastností druhov ovocia a zeleniny a spôsobu jej podnikania. Počas realizácie a plnenia cieľov OP sa referenčné obdobie nemení, alebo len v riadne odôvodnených prípadoch a so súhlasom Pôdohospodárskej platobnej agentúry (ďalej len „platobná agentúra“).

Krízové riadenie a opatrenia na prevenciu kríz: týka sa predchádzania krízam a riešenia kríz na trhu s ovocím a zeleninou prostredníctvom:

- stiahnutia z trhu;
- zeleného zberu alebo neuskutočnenia zberu ovocia a zeleniny;
- propagácie a komunikácie;
- vzdelávacích opatrení;
- poistenia úrody;

- podpory na administratívne náklady spojené so zriadením so spoločných fondov.

Stiahnutie výrobkov z trhu (ďalej len „stiahnutie“): je jedným z opatrení krízového riadenia. Sú to druhy ovocia a zeleniny, na ktoré sa vzťahuje podpora EÚ (podľa prílohy 1, časť IX a X nariadenia (ES) č. 1234/2007 a prílohy X nariadenia (ES) č. 1580/2007) financované samotnou OV, ZOV zo zdrojov OF. Stiahnutie je spôsob intervenčného zásahu v rámci spoločnej organizácie trhu v prípade nadproduktie, má predchádzať znižovaniu cien výrobkov.

Hodnota predanej produkcie (ďalej len „VMP“ z anglického „Value of Marketed Production“): je hodnota druhov výrobkov, na ktoré OV, ZOV získala uznanie a ktoré boli OV, ZOV skutočne predané počas kalendárneho roka, na ktorý sa vzťahuje podpora. Ide o výrobky členov OV, ZOV (aj vystupujúcich, resp. nečlenov, ktorí požiadali o vstup do OV, ZOV), výrobky upravené a zabalené, ak práve opúšťajú OV, ZOV. V prípade OV, ZOV, ktoré sú uznané na produkty zo spracovaného ovocia a zeleniny, tak aj hodnota výrobkov, ktoré prešli prvotným spracovaním sa započítava do VMP.

Objem predanej produkcie - je predané množstvo produkcie vyjadrené v tonách alebo v kilogramoch konkrétnych druhov ovocia a zeleniny predaných prostredníctvom OV, ZOV. Táto hmotnosť sa využije pre výpočet platieb v rámci programu stiahnutia pre druhy ovocia a zeleniny, ktoré sú financované EÚ.

Hlavná činnosť: podľa prílohy 1, časť IX a X nariadenia (ES) č. 1234/2007 predstavuje výrobky alebo druhy výrobkov, ktoré členovia OV, ZOV uvádzajú, predávajú na trhu na ktoré OV, ZOV získala uznanie. Hodnota hlavnej činnosti členov OV, ZOV musí byť vyššia ako hodnota prikúpenej a predanej produkcie od nečlenov alebo iných OV, ZOV alebo hodnota všetkých ostatných činností.

Vedľajší produkt: je výsledkom prípravy alebo spracovania vedľajších produktov z ovocia a zeleniny a ich využitie na iné ako potravinárske účely (napr. použitie šupky alebo jadier z jablka na farmaceutické účely). Produkty majú kladnú ekonomickú hodnotu, ale nepredstavujú hlavnú činnosť. Nezapočítava sa do VMP.

Priamy predaj: je predaj výrobkov priamo spotrebiteľovi pre jeho osobnú spotrebu, t.j. predaj priamo na farme, pri bráne člena alebo vo vlastnej predajni člena, predaj na miestnom trhu, predaj z dvora, predaj formou zberu plodín spotrebiteľom (systém „ober si sám“). Takáto forma predaja musí byť súčasťou dohôd medzi OV, ZOV a členmi, resp. ustanovená v pravidlách OV, ZOV (stanovy, štatút, zmluvy o predaji a pod.). Nesmie presahovať viac ako 20 % z hodnoty predanej produkcie OV, ZOV. Priamy predaj sa nemôže započítať do VMP pre účely OF, ale je možné ho započítať do celkovej hodnoty výrobkov predávanej OV, ZOV pre účely uznania a kontrolu plnenia najmenších požiadaviek na veľkosť OV, ZOV.

Prvotné spracovanie: je spracovanie ovocia alebo zeleniny na iný výrobok. Čistenie, krájanie, orezávanie, sušenie a balenie čerstvých výrobkov sa v súvislosti s predajom nepovažuje za prvotné spracovanie.

Výročná správa: je zhrnutím realizovaného roka OP spolu s informáciou popisujúcou do akej miery boli uskutočnené jednotlivé opatrenia OP. Výročnú správu predkladá OV, ZOV na tlačive EÚ, uverejnenom na internetovej stránke platobnej agentúry.

Záverečná správa: predkladá ju OV, ZOV po skončení záverečného roka OP. Záverečná správa je vyhodnotenie realizácie opatrení riešených v rámci OP počas piatich rokov. Môže byť vypracovaná za pomoci odborného poradcu. Má posúdiť dosiahnutie cieľov, ktoré si OV, ZOV v programe stanovila, prípadne obsahovať aj návrhy na zmeny v činnostiach a metódach pri zostavovaní nasledujúcich OP. Záverečnú správu predkladá OV, ZOV na tlačive EÚ, uverejnenom na internetovej stránke platobnej agentúry. Vyhodnocuje sa podľa spoločných hodnotiacich ukazovateľov za každé jedno opatrenie realizované v rámci príslušného cieľa.

Ostatná činnosť, ktorú nie je možné zaradiť do výpočtu VMP je:

- nákup a predaj produktov, na ktoré nebolo udelené uznanie;
- nákup a predaj produktov pochádzajúcich od inej uznanej OV, ZOV;
- nákup a predaj produktov členov, ktorí z OV, ZOV vystúpia;
- hodnota získaná spracovaním vedľajších produktov;
- dopravné náklady;
- služby (mimo úpravy a balenia), ktoré OV, ZOV zabezpečuje pre členov alebo nečlenov;
- výroba, balenie a spracovávanie iných poľnohospodárskych výrobkov než ovocia a zeleniny,
- tržby z činností nepoľnohospodárskeho charakteru (agroturistika a pod.);
- hodnota podpory, ktorá bola poskytnutá jednotlivým pestovateľom (priama platba SAPS, osobitná platba alebo prechodná platba);
- predaj, ktorý je realizovaný inou OV, ZOV so súhlasom vlastnej OV, ZOV (v prípade, že vlastná OV nemá pozbierové technológie na úpravu daného produktu).

3. OPERAČNÝ PROGRAM

Uznaná OV, ZOV predkladá OP do 15. septembra kalendárneho roka na obdobie 3 – 5 rokov formou kvalitne spracovaného podnikateľského zámeru OV, ZOV, resp. formu projektu s rozpracovanými jednotlivými krokmi, opatreniami a vymenovanými cieľmi, ku ktorým sa opatrenia viažu. Všetky plánované kroky budú vyhodnocované v rámci roka alebo na záver plnenia OP.. Len schválený OP môže byť podporovaný zo zdrojov EÚ. Jednotlivé opatrenia v OP majú smerovať k preukázateľnému zlepšeniu počiatočného stavu OV, ZOV.

3.1 Žiadosť o schválenie operačného programu

Žiadosť o schválenie OP („Príloha č. 1 Žiadosť o schválenie operačného programu“) predkladá OV, ZOV na predpísanom tlačive spolu s požadovanými prílohami na platobnú

agentúru **do 15. septembra každého roka**, ak sa má vykonávanie OP začať **1. januára nasledujúceho roka**.

Počas celého trvania OP je implementácia a administrácia rozdelená na jednoročné obdobie zodpovedajúce kalendárnemu roku. Platobná agentúra rozhodne o schválení, doplnení alebo zamietnutí žiadosti o schválenie OP do 15. decembra roku, v ktorom bol OP predložený. Po schválení OP môže OV, ZOV začať s jeho realizáciou od 1. januára nasledujúceho roka.

V náležite odôvodnených prípadoch môže platobná agentúra rozhodnúť o OP najneskôr do 20. januára nasledujúceho roku po podaní žiadosti. V rozhodnutí o schválení sa môže ustanoviť, že výdavky na OP sú oprávnené od 1. januára roka nasledujúceho po podaní žiadosti o schválenie OP.

3.1. 1 Prílohy k žiadosti o schválenie operačného programu

- a) zmluva s finančnou inštitúciou o založení OF vo forme podľa časti 4 tohto metodického postupu (originál alebo osvedčená kópia);
- b) úplný zoznam členov OV, ZOV podľa aktuálneho stavu (adresa, IČO, ha);
- c) stanovená výška členských príspevkov;
- d) písomný záväzok od OV, ZOV, že spĺňa podmienky týkajúce sa OP a OF v súlade s časťou II, hlavou I, kapitolou IV, oddielom IVa, pododdielom II nariadenia (ES) č. 1234/2007 a kapitolou 2 nariadenia (ES) č. 1580/2007 a v súlade s národnou stratégiou;
- e) písomný záväzok od OV, ZOV, že neprijali a neprijmú priamo alebo nepriamo duplicitné financie na ten istý účel z rozpočtu EÚ alebo národného rozpočtu, pokiaľ ide o opatrenia a činnosti oprávnené na financovanie operačného programu (napr. na rovnaké investície uvedené v OP aj z Programu rozvoja vidieka 2007 - 2013 alebo štátnej pomoci);
- f) čestné vyhlásenie všetkých členov OV, ZOV, že súhlasia s opatreniami riešenými v OP (originál);
- g) čestné vyhlásenie, že OV, ZOV nie je v likvidácii a na jeho majetok nebol vyhlásený konkurz.

3. 2 Obsah operačného programu

Všeobecným cieľom OP v zmysle čl. 103c nariadenia (ES) č. 1234/2007 je zabezpečiť:

- plánovanie výroby;
- zlepšenie kvality výrobkov;
- zvýšenie obchodnej hodnoty výrobkov;
- propagácia výrobkov v čerstvej alebo spracovanej forme;
- environmentálne opatrenia a metódy výroby s ohľadom na životné prostredie vrátane
- ekologického poľnohospodárstva alebo integrovaného poľnohospodárstva;

- predchádzanie krízam a ich riadenie.

Tieto ciele špecifikuje každý OP a OV, ZOV ich podrobne rozpracuje do opatrení.

OV, ZOV si zvolí pre svoj OP najmenej:

- 2 opatrenia na dosiahnutie cieľov podľa čl. 122 písm. c) a čl. 103c ods. 1 a 2 nariadenia (ES) č. 1234/2007 a národnej stratégie;
- 2 environmentálne opatrenia podľa čl. 103c ods. 3 nariadenia (ES) č. 1234/2007 a národného rámca.

OV, ZOV musí pri tvorbe OP zohľadniť nasledujúce skutočnosti:

- OP musí mať plnú podporu všetkých členov OV, ZOV;
- ciele OP musia byť realistické a prispôsobené výške OF;
- OV, ZOV je povinná schválený OP ukončiť.

Obsah OP:

a) opis počiatočného stavu v OV, ZOV:

- celkovú dĺžku trvania OP;
- popis OV, ZOV;
- členská základňa;
- rozloha pestovaných druhov ovocia a zeleniny v rámci SR;
- pôsobenie na trhu;
- druhy ovocia a zeleniny a percentuálny podiel predaja v rámci SR;
- opis začiatočnej situácie spoločných východiskových ukazovateľov uvedených v prílohe XIV nariadenia (ES) č. 1580/2007.

b) opis konkrétnych cieľov (kapitola 3) a opatrení OP, ktoré si OV, ZOV zvolila na príslušné obdobie:

- s výhľadom pre výrobu, uvádzanie na trh a stav technického zariadenia (sklady, manipulačné haly, linky a iné výrobné zariadenia), ktoré vlastní OV, ZOV alebo jej členovia (na začiatku realizácie OP);
- vysvetlenie, ako OP prispieva k plneniu národnej stratégie; čestné vyhlásenie OV, ZOV, že OP je v súlade s národnou stratégiou, vrátane rovnováhy medzi činnosťami;
- za účelom posudzovania (resp. merania) úspešnosti pri dosahovaní vytýčených zámerov musia byť ciele uvedené v OP a jednotlivé opatrenia pre dosiahnutie cieľov kvantifikovateľné;
- zvlášť OV, ZOV uvedie činnosti pre opatrenia prevencie krízy a samostatné opatrenia, ktoré sa musia prijať a prostriedky na realizáciu týchto opatrení;

- OV, ZOV opíše v opatreniach OP postup pri využívaní spoločných investícií alebo prípadne ich umiestnenia u člena, určenie podmienok ak člen OV, ZOV vystúpi z OV, ZOV;
- špecifické ciele pre environmentálne opatrenia (najmenej dva) a podrobný opis činností a spôsoby, ktoré je nevyhnutné vykonať na dosiahnutie cieľov uvedených podľa prílohy 3 národnej stratégie; prínosy, dopady a očakávané výsledky realizácie navrhovaných opatrení. OV, ZOV môže stanoviť vhodnejšie ukazovatele ako v prílohe XIV nariadenia (ES) č. 1580/2007.
Rôzne environmentálne opatrenia sa môžu kombinovať medzi sebou alebo nadväzovať na opatrenia v prílohách národnej stratégie. V tom prípade sa financujú len dodatočné náklady. OV, ZOV sa rozhodne, ktoré opatrenia podľa prílohy 3 národnej stratégie bude realizovať v plnej miere. Opatrenia pre environment musia byť v súlade s podmienkami uvedenými v národnom rámci, ktorý je súčasťou národnej stratégie;
- OV, ZOV uvedie v OP, že plánované opatrenia sú v súlade s podporovateľnými opatreniami a nezahŕňajú opatrenia a výdavky podľa prílohy VIII nariadenia (ES) č. 1580/2007.

c) finančné aspekty:

- spôsob vypočítania a výšku finančných príspevkov do OF;
- postup pri financovaní OF;
- odôvodnenie rôznych výšok príspevku pre rôznych pestovateľov;
- rozpočet a harmonogram činností na každý rok realizácie OP.

d) prognózy úrody a orientáciu pre výrobu a odbyt v každom roku;

e) súpis investícií u jednotlivých členov, na ktoré bola poskytnutá podpora podľa SAPARD, SOP alebo PRV v predchádzajúcich rokoch a podľa schválených projektov Programu rozvoja vidieka pre roky 2007 – 2013.

3. 3 Zmeny a doplnenia OP

OV, ZOV môže požiadať platobnú agentúru o zmenu a doplnenia OP na predpísanom tlačíve s uvedením podrobností všetkých navrhovaných zmien a doplnenia OP.

3. 3. 1 Zmeny a doplnenia OP pre nasledujúce roky

OV, ZOV môže najneskôr do 15. septembra 2009 kalendárneho roka požiadať o zmenu a doplnenia OP na predpísanom tlačíve (*Príloha č. 2 „Žiadosť o zmenu a doplnenia operačného programu pre nasledujúce roky“*), ktoré budú uplatnené od 1. januára nasledujúceho roka. K požiadavkám o zmeny a doplnenia priložia OV, ZOV sprievodné doklady uvádzajúce dôvod, povahu a príčiny zmien, doplnení a ich výsledok (dopad).

Platobná agentúra rozhodne o schválení zmien a doplnení OP po zvážení predložených dokladov najneskôr do 15. decembra. Ak platobná agentúra nerozhodne v stanovenom termíne, požiadavka o zmenu a doplnenia OP sa považuje za zamietnutú. V náležitých prípadoch termín rozhodnutia o zmene OP sa posúva najneskôr do 20. januára nasledujúceho roka po podaní žiadosti o zmenu a doplnenia OP.

Doklady, ktoré OV, ZOV priloží k žiadosti o zmenu a doplnenia OP pre nasledujúce roky:

- a) písomný záväzok od OV, ZOV, že neprijali a neprijmú priamo alebo nepriamo duplicitné financie na ten istý účel z rozpočtu EÚ alebo národného rozpočtu, pokiaľ ide o opatrenia a činnosti oprávnené na financovanie operačného programu (napr. na rovnaké investície uvedené OP aj z Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013 alebo štátnej pomoci);
- b) písomný záväzok od OV, ZOV, že spĺňa podmienky týkajúce sa OP a OF v súlade s časťou II, hlavou I, kapitolou IV, oddielom IVa, pododdielom II nariadenia (ES) č. 1234/2007 a kapitolou 2 nariadenia (ES) č. 1580/2007 a v súlade s národnou stratégiou;
- c) upravený OP so zapracovanými zmenami;
- d) čestné vyhlásenie všetkých členov OV, ZOV, že súhlasia s opatreniami riešenými v OP (originál);
- e) čestné vyhlásenie, že OV, ZOV nie je v likvidácii a na jeho majetok nebol vyhlásený konkurz.

3. 3. 2 Zmeny a doplnky OP v priebehu roka

OV, ZOV môže požiadať platobnú agentúru o zmenu a doplnenia OP v priebehu roka na predpísanom tlačive (*Príloha č. 3 „Žiadosť o zmenu a doplnenia operačného programu v priebehu roka“*).

Platobná agentúra môže povoliť OV, ZOV, aby v priebehu roka:

- a) uskutočnili OP iba čiastočne;
- b) zmenili obsah OP;
- c) predĺžili trvanie OP až do celkovej dĺžky päť rokov;
- d) zvýšili výšku OF maximálne o 25 % pôvodne schválenej výšky za predpokladu, že celkové ciele OP budú dodržané. V prípade zlúčenia OV alebo uplatňovania vnútroštátnej finančnej pomoci, môže byť na základe žiadosti OV, ZOV o zmenu zvýšenie výšky OF maximálne o 25 % pôvodne schválenej výšky zvýšené o hodnotu vnútroštátnej finančnej pomoci alebo o schválenú hodnotu OF zlúčených OV.
- e) znížili výšku OF maximálne o 25 % pôvodne schválenej výšky za predpokladu, že celkové ciele OP budú dodržané (výnimku tvoria prípady vyššej moci).

Doklady, ktoré OV, ZOV priloží k žiadosti o zmenu a doplnenia OP v priebehu roka:

- a) písomný záväzok od OV, ZOV že splňa podmienky týkajúce sa OP a OF v súlade s časťou II, hlavou I, kapitolou IV, oddielom IVa, pododdielom II nariadenia (ES) č. 1234/2007 a kapitolou 2 nariadenia (ES) č. 1580/2007 a v súlade s národnou stratégiou;
- b) písomný záväzok od OV, ZOV, že neprijali a neprijmú priamo alebo nepriamo duplicitné financie na ten istý účel z rozpočtu EÚ alebo národného rozpočtu, pokiaľ ide o opatrenia a činnosti oprávnené na financovanie operačného programu (napr. na rovnaké investície uvedené OP aj z Programu rozvoja vidieka 2007 – 2013 alebo štátnej pomoci);
- c) upravený OP so zapracovanými zmenami;
- d) čestné vyhlásenie od všetkých členov OV, ZOV, že súhlasia s opatreniami riešenými v OP (originál);
- e) čestné vyhlásenie, že OV, ZOV nie je v likvidácii a na jeho majetok nebol vyhlásený konkurz.

OV, ZOV môže OP zmeniť a doplniť počas roka bez predchádzajúceho schválenia platobnou agentúrou. OV, ZOV musí splniť nasledujúce podmienky:

- a) o už realizovaných zmenách a doplneniach OP musí OV, ZOV písomne informovať platobnú agentúru najneskôr do 15 pracovných dní od uskutočnenia zmeny a doplnenia OP (všeobecné zmeny nie je potrebné zasielať na predpísanom tlačive – napr. zmena zamestnanca),
- b) zmeny a doplnenia OP uskutočnené počas roka nesmú presiahnuť 10 % z pôvodne schváleného ročného financovania OP.

4. OPERAČNÝ FOND

OF podľa čl. 103g nariadenia (ES) č. 1234/2007 je vedený na samostatnom bankovom účte v krajine, v ktorej má OV, ZOV sídlo. Je nevyhnutnou podmienkou pre získanie podpory z fondov EÚ.

OV, ZOV oznámi predpokladanú výšku OF na nasledujúci rok najneskôr do 15. septembra (pred prvým rokom realizácie pri predložení žiadosti o schválenie OP alebo so žiadosťou o zmenu a doplnenia OP pre nasledujúce roky).

OF je tvorený:

- členskými príspevkami (odvodmi) alebo je možné použiť iné finančné prostriedky (z fondov) členov OV, ZOV získané z predaja ovocia a zeleniny, na ktorú získalo OV, ZOV uznanie, nie však získané z iných podporných mechanizmov;
- finančnou pomocou EÚ;
- bankovým úrokom;
- vrátenou DPH (ak k tomu došlo).

4. 1 Príspevky členov

Príspevky členov do OF sa vypočítajú na základe hodnoty predanej produkcie v referenčnom období za produkty, na ktoré bolo udelené uznanie. O spôsobe prispievania členov do OF informuje OV, ZOV pri podaní žiadosti o schválenie OP.

Príspevky môžu byť určené ako sadzba na jednotku hmotnosti alebo % z hodnoty predaných výrobkov. Členovia musia byť o metóde vyberania odvodov upovedomení a výška vybratých odvodov musí byť vo finančných výkazoch pestovateľov zreteľne a samostatne identifikovateľná. OV, ZOV môže použiť aj diferencovaný spôsob prispievania do OF, ak pre výrobcov stanoví rozdielne sadzby odvodov do OF.

Zvolený a odsúhlasený spôsob výberu príspevkov sa nesmie meniť bez súhlasu platobnej agentúry v rámci kalendárneho roka. O všetkých následných zmenách v spôsobe a výške prispievania do OF informuje OV, ZOV pred zavedením zmien platobnú agentúru. Platobná agentúra oznámi OV, ZOV či sú navrhované zmeny prijateľné. Príspevky členovia poukazujú priamo na účet OF.

Príspevky členov do OF možno vyberať formou:

- odvodov v čase odpredaja plodín za štvrtročné obdobie počas realizácie OP v kalendárnom roku podľa schválenej výšky príspevku členov do OF;
- jednorazového odvodu, ktorého výška sa vykalkuluje na základe hodnoty predanej produkcie člena za stanovené obdobie predaja.

Členovia OV, ZOV sa podieľajú na rozhodnutiach týkajúcich sa použitia OF a finančných príspevkov.

4. 2 Platby z operačného fondu

Náklady a faktúry na jednotlivé činnosti a opatrenia vykonané v rámci OP sa musia uhrádzať priamo z OF. Za výnimočných okolností smie OV, ZOV spracúvať niektoré bežné výdavky ako napríklad mzdové náklady alebo DPH, prípadne faktúry za výdavky realizované v rámci programu i mimo neho z bežného účtu. OV, ZOV bude musieť zdôvodniť, prečo musela realizovať platby týmto spôsobom. Všetky platby a transakcie vykonané mimo OF musia byť riadne zaznamenané a poukázané naspäť na účet OF.

5. FINANČNÁ POMOC

V zmysle čl. 103d body 1 a 2 nariadenia (ES) č. 1234/2007 sa vyplatí OV, ZOV finančná podpora podľa toho, ktorá z uvedených hodnôt je nižšia:

- a) 50 % skutočne vynaložených výdavkov na financovanie OP, alebo
- b) maximálne 4,1 % z VMP uvedenej na trh OV, ZOV v referenčnom období.

OV, ZOV požiadajú platobnú agentúru vo formulároch žiadostí o pomoc, ak spĺňajú podmienky v zmysle čl. 103d body 3 nariadenia (ES) č. 1234/2007. Finančná pomoc sa vypláti OV, ZOV podľa toho, ktorá z uvedených hodnôt je nižšia:

- a) 60 % skutočne vynaložených výdavkov na financovanie OP, alebo
- b) maximálne 4,1 % z VMP uvedenej na trh OV, ZOV v referenčnom období.

Vnútroštátna finančná pomoc

Po schválení žiadosti o oprávnenie na zaplatenie vnútroštátnej finančnej pomoci EÚ v zmysle čl. 94 nariadenia (ES) č. 1580/2007, môžu OV, ZOV podať na platobnú agentúru žiadosť o vnútroštátnu finančnú pomoc (*Príloha č. 7 "Žiadosť o vnútroštátnu finančnú pomoc"*) **do 15. februára** kalendárneho roka nasledujúceho po roku realizácie OP.

V zmysle čl. 103e nariadenia (ES) č. 1234/2007 v regiónoch členských štátov (Slovenská republika sa považuje za jeden región), v ktorých sa stupeň OV, ZOV v regióne považuje za mimoriadne nízky, ak OV, ZOV a skupiny výrobcov predali menej ako 20 % priemernej hodnoty výroby ovocia a zeleniny, ktorá pochádzala z tohto regiónu za posledné tri roky, za ktoré sú údaje k dispozícii, môže EÚ na základe riadne odôvodnenej žiadosti povoliť členským štátom vyplatiť OV, ZOV finančnú podporu, ktorá sa rovná maximálne 80 % finančných príspevkov členov.

Poskytnutá vnútroštátna finančná pomoc tvorí doplatok OF. Tento doplatok môže byť použitý len na financovanie opatrení už schváleného OP alebo sa OP primerane zmení (podľa čl. 94a nariadenia (ES) č. 1580/2007). Nesmie byť rozdeľovaný členom. V prípade, že OV zvolí zníženie príspevkov členov do OF pre príslušný rok realizácie OP, toto zníženie nesmie byť menej ako 50 % pôvodne stanovených príspevkov (napr. z 4,1 % na 2,05 %). Znížené príspevky členov majú obmedzenú lehotu, len do konca kalendárneho roka

Doplatok nesmie úplne nahradiť príspevky členov. Ak členský štát dostane povolenie zo strany EÚ na zaplatenie, členský štát informuje OV, ZOV že môže pozmeniť a doplniť svoj OP podľa článku 67 nariadenia (ES) č. 1580/2007.

5. 1 Referenčné obdobie

Základom pre výpočet hodnoty predaných výrobkov (VMP) je 12 - mesačné referenčné obdobie, ktoré si zvolí OV, ZOV. Zvolené referenčné obdobie je pre OV, ZOV záväzné počas celého obdobia vykonávania OP. OV, ZOV si môže zvoliť referenčné obdobie, ktoré začína:

- a) od 1. januára tri roky pred rokom, v ktorom sa uskutočňuje OP a ktoré končí najneskôr 1. augusta toho istého roku alebo
- b) priemernú hodnotu troch za sebou idúcich 12-mesačných období, ktoré začínajú 1. januára päť rokov pred rokom realizácie OP a ktoré končí najneskôr 1. augusta toho istého roku.

Zmeny referenčného obdobia musia byť riadne odôvodnené a možno ich realizovať len so súhlasom platobnej agentúry. Referenčné obdobie slúži pre výpočet **stropu podpory** pre príslušný kalendárny rok realizácie OP.

Ak novo uznané OV, ZOV majú nedostatočné údaje o predanej výrobe za predchádzajúce obdobia, môže sa za VMP považovať hodnota predanej výroby uvedená OV, ZOV na účel uznania, t. j. priemer hodnôt predaja jednotlivých členov za tri predchádzajúce roky vyjadrený osobitne pre každý rok.

6. TYPY PLATIEB

OV, ZOV si zvolí jeden spôsob vyplácania finančnej podpory a túto metódu bude uplatňovať počas realizácie OP v rámci jedného roka. OV, ZOV môže podať na platobnú agentúru:

- žiadosť o zálohovú platbu,
- žiadosť o štvrťročnú platbu, alebo
- žiadosť o následnú platbu.

Ak OV, ZOV predloží na platobnú agentúru žiadosť po konečnom termíne, bude požadovaná suma znížená o 1 % za každý deň omeškania.

Ku každej žiadosti o platbu predloží OV, ZOV nasledovné doklady:

- faktúry týkajúce sa VMP (originál alebo osvedčená kópia);
- podrobnosti o OF vrátane výšky členských príspevkov;
- výdavky na OP uhradené z OF (súpis faktúr, faktúry, bankové výpisy);
- výdavky súvisiace so sťahovaním výrobkov z trhu uhradené z OF;
- čestné vyhlásenie, že OV, ZOV neprijala alebo neprijme priamo alebo nepriamo duplicitné finančné zdroje na ten istý účel z rozpočtu EÚ (prostredníctvom rozvojových programov) alebo štátneho rozpočtu, pokiaľ ide o opatrenia a činnosti oprávnené na financovanie operačného programu podľa nariadenia (ES) č. 1580/2007;
- čestné vyhlásenie, že OV, ZOV nie je v likvidácii a na jeho majetok nebol vyhlásený konkurz.

Finančná podpora pre realizované OP počas kalendárneho roka bude vyplatená najneskôr do 15. októbra roka nasledujúceho po roku vykonávania OP.

6.1 Zálohová platba

OV, ZOV môže požiadať o vyplatenie zálohy (preddavku) na odhadované náklady z OF, ktoré súvisia s realizáciou OP.

Žiadosť o zálohovú platbu (*Príloha č. 4 „Žiadosť o zálohovú platbu“*) sa podáva na platobnú agentúru v priebehu prvého mesiaca štvrťroka, na ktorý sa záloha vzťahuje t. j. január, apríl, júl, október.

Zálohová platba bude vyplatená iba v prípade, ak OV, ZOV zloží zábezpeku v hodnote 110 % požadovanej zálohovej platby na oddelenie licencií a správy zábezpek. Ak zábezpeka nebude zložená v požadovanej výške, žiadosť o zálohovú platbu bude zamietnutá.

Žiadosť o uvoľnenie zábezpek sa môže podávať v priebehu roka na oddelení licencií a správy zábezpek platobnej agentúry. V prípade, že nebudú splnené podmienky uvedené v čl. 72 nariadenia (ES) č. 1580/2007, prepadne zodpovedajúca časť zábezpek.

Ďalšie podrobnosti o zložení a uvoľnení zábezpek môžete získať na oddelení licencií a správy zábezpek platobnej agentúry.

6. 2 Štvrťročná platba

Žiadosť o štvrťročnú platbu (*Príloha č. 5 „Žiadosť o štvrťročnú platbu“*) možno podávať na platobnú agentúru v mesiacoch: apríl, júl, október spolu so sprievodnými dokladmi na predpísanom tlačive po skončení štvrťroka, na ktorý sa platba požaduje. Finančná podpora bude vyplatená na základe skutočne realizovaných a zaplatených výdavkov predložených na platobnú agentúru so žiadosťou o štvrťročnú platbu.

Celková suma štvrťročnej platby nesmie prevýšiť 80 % pôvodne schválenej výšky pomoci pre príslušný rok vykonávania OP alebo skutočných výdavkov, podľa toho, ktorá hodnota je nižšia. Posledná štvrťročná platba je vedená ako následná platba.

6. 3 Následná platba

Žiadosti o následnú platbu - platba za posledný štvrťrok uskutočňovania OP alebo za celý rok uskutočňovania OP – podáva OV, ZOV platobnej agentúre na predpísanom tlačive (*Príloha č. 6 „Žiadosť o následnú platbu“*) do 15. februára roka nasledujúceho po roku realizácie OP. Finančná podpora bude vyplatená na základe skutočne realizovaných a zaplatených výdavkov predložených na platobnú agentúru so žiadosťou o následnú platbu, ktoré sa týkajú posledného štvrťročného obdobia realizovania OP alebo celého roka uskutočňovania OP.

Spolu s dokladmi uvedenými v kapitole 7 treba k žiadosti o následnú platbu doložiť:

- výročnú alebo záverečnú správu o OP, vrátane analýzy jednotlivých položiek;
- položky navrhované na prenesenie do ďalšieho obdobia (kapitola 8).

7. POLOŽKY PRENÁŠANÉ DO ĎALŠIEHO OBDOBIA

Ak OV, ZOV nemôže niektoré položky OP realizovať do 31. decembra, môže požiadať **o odklad výdavkov**. Žiadosti o odklad výdavkov sa podávajú spolu so žiadosťou o následnú platbu. Prenášané položky OV, ZOV realizuje a uhradí do 30. apríla nasledujúceho roka. Zodpovedajúci príspevok od OV, ZOV zostane v OF.

Finančná podpora sa zaplatí OV, ZOV pri následnej platbe a zábezpeka zložená v súlade s čl. 72 bod 3 nariadenia (ES) č. 1580/2007 sa uvoľní na základe ustanoveného skutočného oprávnenia na finančnú podporu a iba pod podmienkou, že OV, ZOV poskytne doklad

(faktúry alebo súpis faktúr, výpisy z bankového účtu) o vykonaní naplánovaného výdavku najneskôr do 30. apríla roku nasledujúceho po roku, na ktorý bol príslušný výdavok naplánovaný.

8. VÝROČNÉ A ZÁVEREČNÉ SPRÁVY

Súčasne so žiadosťou o následnú platbu alebo doplatok predkladajú OV, ZOV výročnú správu. **Výročná správa** informuje, do akej miery boli uskutočnené jednotlivé opatrenia OP v rámci daného roka.

Obsahuje podrobné informácie o:

- realizácii OP;
- všetkých zmenách a dodatkoch priebehu roka;
- rozdieloch medzi odhadom finančnej pomoci a požadovanou výškou.

Za realizovaný OP sa vo výročnej správe uvádzajú úspechy a výsledky OP, súhrn hlavných problémov, ktoré nastali pri riadení OP. Taktiež sa súhrn informácií predkladá na tlačivách a tabuľkách vypracovaných EK.

Záverečnú správu (namiesto výročnej správy) predkladá OV, ZOV posledný rok realizácie OP. Záverečná správa musí byť doložená správou o vyhodnotení celého OP, ktorá môže byť vypracovaná poradenskou firmou, počas celého obdobia realizácie OP. Taktiež sa súhrn informácií predkladá na tlačivách a tabuľkách vypracovaných EK.

Záverečná správa o vyhodnotení OP má posúdiť, do akej miery sa podarilo dosiahnuť vytýčené ciele OP a obsahuje odporúčania na zlepšenie činností a/alebo postupov pri zostavovaní nasledujúceho OP.

Podľa čl. 127 nariadenia (ES) č. 1580/2007 v polovici obdobia vykonávania OP zašle OV, ZOV na platobnú agentúru hodnotiacu správu.

9. KONTROLY

Platobná agentúra vykoná kontrolu na mieste pred schválením OP u všetkých OV, ZOV a v prípade potreby žiadosti o zmenu za účelom overenia dodržania presnosti poskytnutých informácií, cieľov OP, spôsobilosti navrhovaných činností a výdavkov, ako aj ekonomickú konzistenciu a kvalitu OP, správnosť odhadov a plánovanie vykonania OP.

Pri kontrolách sa preverí, súlad deklarovaného so skutočným stavom a či vytýčené ciele boli hodnotené podľa spoločných a merateľných ukazovateľov, ktoré navrhla EK (príloha č. XIV nariadenia (ES) č. 1580/2007). Toto hodnotenie a monitorovanie je potrebné pre posúdenie plnenia, vytýčených cieľov a konkrétnych záväzkov.

V prípade žiadosti o finančnú podporu budú kontroly na mieste zamerané hlavne na vykonanie opatrení obsiahnutých v OP, so zvýšenou pozornosťou na opatrenia týkajúce sa investícií a reálnych nákladov a vynaložených výdavkov v porovnaní s požadovanou pomocou.

V každej OV, ZOV bude vykonaná minimálne jedna kontrola pred vyplatením finančnej pomoci, alebo jej zostatku týkajúceho sa záverečného roku OP.

Platobná agentúra určí OV, ZOV ktoré budú skontrolované na základe analýzy rizika, pri ktorej zoberie do úvahy:

- výška pomoci,
- zistenia kontrol v predchádzajúcich rokoch,
- prvok náhodnosti,
- iné parametre, ktoré určia členské štáty, najmä či sú OV, ZOV zapojené do programu zabezpečovania kvality oficiálne uznaného členskými štátmi alebo, či neboli poberané prostriedky na investície aj zo zdrojov rozvojových programov.

10. POKUTY

Bez toho, aby boli dotknuté akékoľvek ďalšie pokuty uplatniteľné na základe právnych predpisov EÚ a vnútroštátnych právnych predpisov, členské štáty zrušia uznanie OV, ZOV, ak sa zistí, že spáchali podvod v súvislosti s podporou poskytnutou v nariadení (ES) č. 1234/2007 a nariadení (ES) č. 1580/2007. Neoprávnene vyplatená podpora sa vymáha spolu s úrokmi od OV, ZOV.

Platobná agentúra uplatní pokuty, ak zistí, že suma, ktorá by sa mala vyplatiť príjemcovi na základe samotnej žiadosti presahuje sumu, ktorá sa má vyplatiť príjemcovi po preskúmaní oprávnenosti žiadosti o viac ako 3 %, na sumu, ktorá sa má skutočne vyplatiť príjemcovi, sa uplatní zníženie. Výška zníženia predstavuje rozdiel medzi sumami.

Žiadne zníženie sa však neuplatní, ak sú OV, ZOV schopné dokázať, že nie sú zodpovedné za uvedenie neoprávnenej sumy. Táto pokuta sa uplatňuje taktiež na neoprávnené výdavky zistené počas kontroly na mieste.

V prípade, že sa zistí, že OV, ZOV úmyselne vyhlásili nepravdivé skutočnosti, príslušná operácia sa vylúči z podpory v rámci OP a všetky prostriedky skutočne vyplatené na účel tejto operácie sa vrátia. Príjemca je ďalej pre danú operáciu vylúčený z prijímania podpory v rámci príslušného operačného programu v nasledujúcom roku.

11. KONTAKT

Pôdohospodárska platobná agentúra
Sekcia organizácie trhu
Odbor rastlinných komodít
Dobrovičova 12
815 26 Bratislava

Ing. Martina Demčáková, Eva Juríková
martina.demcakova@apa.sk,
eva.jurikova@apa.sk
tel.: 02/57 512 603, 02/57 512 608
fax: 02/534 12 659

12. PRÍLOHY

Príloha č. 1	Žiadosť o schválenie operačného programu
Príloha č. 2	Žiadosť o zmenu a doplnenia operačného programu pre nasledujúce roky
Príloha č. 3	Žiadosť o zmenu a doplnenia operačného programu v priebehu roka
Príloha č. 4	Žiadosť o zálohovú platbu
Príloha č. 5	Žiadosť o štvrtročnú platbu
Príloha č. 6	Žiadosť o následnú platbu
Príloha č. 7	Žiadosť o vnútroštátnu finančnú pomoc
Príloha č. 8	Neúplný zoznam neoprávnených opatrení a činností operačného programu